

GLIMT AF DANSK FOLKEMUSIK

Glimt af dansk folkemusik, LP Crow records DFS 1 1978. Ledsagehæfte (tekster, melodier og kommentarer) 66 s. Pris kr. 61.
(Distribueres gennem pladeforretninger eller direkte fra Dansk Folkemindesamling, Birketinget 6, 6. sal, 2300 Kbh. S).

Denne LP er en appetitvækker til en planlagt serie om forskellige aspekter af dansk folkemusik. Det er derfor et broget billede der tegner sig: Skillingsviser og spillemandsmusik, sanglege og arbejdssange, vækkelsessange og revueviser, sange der trivedes blandt herregårdsbørster, sprittere og søfolk, og optagelser blandt arbejdere i en skurvogn eller ved BT konflikten i foråret 1977. Optagelserne er foretaget inden for de sidste 20 år og rummer materiale fra midten af forrige århundrede til i dag.

I udvalget undgås det, jeg forstår som den traditionelle hurdle for folklorister: kun at interessere sig for landbefolkningens musik og helst den, der er så gammel som mulig. "Den væsentligste grund til den svigtende interesse for bymusikken er ... nok at finde i tidligere tiders teoretiske holdning til folkemusikken, hvor interessen lå i melodi og tekst, og hvor man ønskede at nå frem til den oprindelige form",¹⁾ hedder det i det oplysende ledsagehæfte (s. 59), der har en god indfaldsvinkel til sit emne. Folkemusik defineres som "traditionelle situationer i forskellige befolkningsgrup-

pers hverdag, hvori der indgår elementer af musikalsk karakter." (s. 51). For at forstå 'den traditionelle situation' er det ikke nok at betragte sangens kontekst, man må "gå bag om (situationen) til de mennesker og den samfundsgruppe, der skaber den." (s. 55).

De befolkningsgrupper, der er repræsenteret på pladen, "er først og fremmest mennesker i beskedne sociale kår, beskæftiget med forskellige former for fysisk arbejde ... mennesker som langt mere må indordne sig under de forhold, som andre i vort samfund dikterer." (s. 66). Pladen henvender sig til andre end folklorister, og jeg savner en præcisering af, hvad der egentlig forstås ved 'traditionelle situationer'.

Udgiverne er opmærksomme på, at interview- og reportagesituationen uvilkårligt influerer på den situation, der optages, men de skriver ikke noget om, hvad der sker med folkemusikken når den indspilles og distribueres på plade eller bruges i koncertsammenhæng. Det havde været interessant, fordi folke-musik netop siges at være "et særdeles vigtigt alternativ til de bestemmende kredses musikkultur: de højtuddannedes og højt-lønnedes koncertkultur og forretningslivets og industriens popkultur." (s. 66). Men der er jo grænser for hvad man kan forlange af et ledsagehæfte.

Det anbefales at synge viserne selv og lære dem udenad. Det er en god ide, og meget anvendelig i gymnasiesammenhæng, hvor det bl.a. gælder om at synge det, man nu beskæftiger sig med. Her kan man hente nogen inspiration fra pladen, især de mere saftige sager vil nok slå an: alle kneb gælder. Man finder endvidere eksempler på danske arbejdssange, der kan bruges til perspektivering af de engelske og amerikanske arbejdssange, der er langt mere velkendte. Endelig kan man danse til spillemandsmusikken, hvad der efterhånden er meget almindeligt i

1) Se anmeldelse af Steen Frederiksen: "Fra folke-musik til musiklov" (1977) i Modspil nr. 1, 1978, s. 63-65.

gymnasiets musikundervisning.

Spiller man pladen i klassen vil den første reaktion med usvigelig sikkerhed være: "Tag det lort af." Den måde der synges på i de enstemmige sange vil virke fremmed, og spillemandsmusikken er lidt flosset i udførelse og optagelse. Det vil bringe klassens hi-fi-perfektionister i harnisk, uanset hvor mange gange man siger, at det skyldes optagesituationen. På den anden side stilles man i undervisningen ofte overfor et berettiget krav om at beskæftige sig med dansk folke- og spillemandsmusik (skal vi ikke have noget dansk?), hvilket kan være svært, hvis man ikke selv har dyrket den. Her kan pladen være et supplement til den almindelige folkemusikinteresse, der er meget godt repræsenteret på plade.

Man løber imidlertid ind i det problem, at der faktisk ikke findes en ordentlig bog om f.eks. dansk spillemandsmusik i det 19. århundrede, der kan give en selv og eleverne en rimelig historisk indfaldsvinkel på dagens spillemandsmusik. Det er ikke fordi det skorter på kildemateriale herom i Dansk Folkemindesamling eller Folkemusikhuset i Hogager, men nogen samlet fremstilling - eller bare begyndelse til en sådan - er det ikke blevet til. Heller ikke i musikvidenskabelige kredse har studiet af spillemandsmusikken i alle dens aspekter egentlig vundet indpas. Når man nu inden for de sidste 10 år dog har fået øje for andre emner end koncertmusikken, var der grund til også at se lidt nærmere på spillemandsmusikken. Jeg skal her henvise til de arbejds-papirer, der løbende udgives af Folkemusikhuset (Christiansgade 3, 7500 Holstebro), hvor man i det mindste kan hente noget materiale om folke- og spillemandsmusik.

Den synsvinkel som udgiverne af "Glimt af dansk folkemusik" har anlagt for introduktionspladen,

lover godt for materialet i den kommende serie pladeudgivelser.

Frithiof Staunsholm